Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

№ 168 (4804)
ВОСКРЕСЕНЬЕ
АВГУСТЫН
26
1945 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монгол Обкомой, БМАССР-эй Верховно Совэдэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэ

Аймаг бүхэн абаһан уялгаяа арюунаар дүүргэхэ ёһотой

Воронежско областиин Ленинэй орденто Ильичын нэрэмжэтэ хүдөө ажалай артелиин колхознигууд ба Саратовска областиин Надеждинска МТС-эй коллективэй патриотическа уряалаар таряахуряалга болон гүрэнэй урдахи уялгануудые саг болзор соонь дүүргэхын түлөө Бухэсоюзна социалистическэ мүрысөөн хүсэтэйгөөр дэлгэрбэ. Ороной түрүүшүүлһээ үльгэр жэшээ абаһан Мухаршэбэрэй аймагай «Красный Заган» артелиин эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд ба Саянтын машинно-тракторна станциин тракторист, комбайнер болон хүдэлмэрилэгшэд республикын бүхы колхознигууд ба МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдые социалистическэ мүрысөөндэ уряалан хандалга гаргаа. Тэрэ хандалганuудые халуунаар дэмжэһэн аймаг, колхоз болон МТС-үүд таряахуряалгаяа түргэн ба эрхим шанартайгаар дүүргэхэ хэмжээнүүдые хараалһан патриотическа уялгануудые абана.

Ториин, Мухаршэбэрэй, Закаменай, Кяхтын, Прибайкальска, Хэжэнгын, Тарбагатайн, Сэлэнгын, Байкало-Кударын, Заиграйн, Иволгын, Бичурын ба бусад аймагуудай колхознигууд болон МТС-үүдэй тракторист, комбайнернуудай абаһан уялганууд хадаа колхозно нолиин хүдэлмэрилэгшэдэй Эхэ оронойнгоо оборонын хүсэ шадалые улам саашань бэхижүүлхэ хэрэгтэ ами бэеэ гамнахагүй байһыень гэршэлжэ үгэнэ.

Ургаса хуряалгые монсогоршье таряа гээнгүйгөөр түргэн үнгэргэжэ, гүрэнэйнгөө урдахи уялгануудые саг болзор соонь дүүргэхын түлөө эрид шанга тэмсэл хэжэ байһан колхозно таряашадай энэ эршэтэ хүдэлөөн болбол бүгэдэарадай шухала анхаралаар хүреэлэгдэхэ зэргэтэй. Республикын аймагуудай колхознигууд ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд болон хүдөө ажалай специалистнарай абаһан уялганууд угаа ехэ ба харюусалгатай байна. Тиимэдэ эдэ уялгануудые хараалһан болзор соо эрхим шанартайгаар дүүргэхын тулада колхоз, МТС бүхэнөөр, түбхын түрүүндэ ажалай эмхидхэл болон жаяг заршам шангадхаха ябадал зайлашагүй. Колхоз, МТС, бригада ба хүн бүхэнэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөн ба тэдэнэрэй абаһан уялганууд саг үргэлжэ шалгагдажа байха зэргэтэй. Социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, абаһан уялгануудаа дүүргэнгүй хооһон саарһан дээрэ хаа-хаанагүй үлөөдэг урдын баримтанууд илалтын жэлэй ургаса хуряажа байһан 1945 ондо хаанашье үзэгдэхэ ёһогүй. Хэрбээ абаһан уялгануудаа дүүргэнгүй имагтал хооһон үгэ хүүр гаргаад, юушье бүтээжэ урьдингүй үлэһэн аймаг, колхоз ба МТС-үүд байгаа һаа Эхэ ороноо мэхэлһэн болохо байна.

Уялгануудые абаһан аймагуудай эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд болон хүдөө ажалай специалистнар юрэнхыдөө ургаса хуряалгые 15—20 хүдэлмэришэ үдэр соо дүүргэхэ, таряа болон хүдөө ажалай бусад продуктнуудаар түрэнтэйгөө болзорһоо урид тоосохо, намарай пар, намарай тарилга хэхэ түсэбүүдые агротехническэ эрхим болзорнуудта дүүргэхэ, адуу малаа садхалан тэжээл, дулаан байраар хангаха мэтын шухала хэмжээнүүдые хараалһан байха юм. Тиин, республикын бүхы аймаг, колхоз болон МТС-үүд абаһан уялгануудаа арюунаар дүүргэжэ Эхэ орон болон Улаан Армидаа элбэг ехэ эдеэ хоол, үгэхэ хэрэгтэ хамаг хүсэеэ элсүүлхэ зэргэтэй.

Мүнөө таряахуряалга ба гүрэндэ тушаалга түлэг дундаа ябуулагдажа байна. Түрүү колхозууд болон МТС-үүдэй комбайнернууд түрүүшын үдэрһөө хойшо абаһан уялгануудаа дүүргэжэ байха юм. Заиграйн аймагай «Улаан Эрхириг» колхоз энэ жэлдэ баян ургаса ургуулһан байна. Тиин, хуряалгада эмхитэйгээр ороод, бүхы хүдэлмэреэ хурдан темпээр ябуулжа байна. Тус колхоз август соо таряа тушааха түсэбөө болзорһоо урид үлүүлэн дүүргэбэ.

Гэбэшье, таряахуряалга ба гүрэндэ тушаалга республика соо хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Хэжэнгэ, Хориин колхозууд таряанай үргэлжэ эдеэшэжэ болохыень хүлеэжэ аяар августын 20 хүртэр түүбэрилэн хадажа эхилээдүй байба. Тэрэнһээ болоко тэндэхи колхозууд ургаса хуряалга ба гүрэнэйнгөө урдахи уялгануудые унжагайруулжа байха юм.

Таряахуряалга дээрэхи дутуу дундануудһаяын үдэрнүүдтэ хаа-хаанагүй усадхагдаха зэргэтэй. Хуряалгын машина зэмсэг болон комбайнууд ноли дээрэ гаргагдажа дүүрэн хэрэглэгдэхэ байна. Полевой хүдэлмэридэ ябагшадай ажал зүбөөр эмхидхэхэ ба тэдэнэрэй дундахи социалистическэ мүрысөө саг үргэлжэ шалгаха, агитационно-нпитып хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ябадал зайлашагүй.

Нютагуудтахи партиина, советскэ, газартаряалангай органууд колхоз, МТС-үүдэй абаһан уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэ бодото туһаламжа ба үдэр бүриин хүтэлбэри үгэхэ болоно.

Нүхэд колхознигууд ба МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд! Абаһан уялгануудаа арюунаар дүүргэжэ полевой хүдэлмэриие үдэр бүри шангадхан, таряахуряалга ба гүрэндэ тушаалгые түргэнөөр, эрхим шанартайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэе!

Советскэ Информбюроһоо

Августын 24-эй оперативна мэдээн

Августын 24-дэ Алас Дурна зүгтэхи манай сэрэгүүд заагдажа үгтэһэн зүгүүд тээшэ шэглэн урагшаа дабшаа.

Забайкальска фронтын сэрэгүүд Маньчжуриин урда зүгтэ **Ебошоу** городые эзэлээ.

1-дэхи **Дальневосточно** фронтын сэрэгүүд Кореягай зүүн эрьеые зубшан урагшаа дабшаха зуураа, **Киссю** гэжэ город ба түмэр замай узелые эзэлбэ. Энэ фронтын авиадесантна группанууд Корейдэ **Хейдзио Канко** гэжэ городуудта буужа тэдэниие эзэлэн абаба

2-дохи **Дальневосточно** фронтын сэрэгүүд **Сахалин** аралай урда талада **Хонто** гэжэ город ба портые, мүн **Мануи** гэжэ городые эзэлбэ.

Мукденэй оршондо манай сэрэгүүд болбол союзна гүрэнүүдэй зүгһөө плендэ абтаһан сэрэгэйхидэй лагериие сүлөөлбэ, тэндэ японтон 1670 солдат ба офицер, 28 генералые барижа байба.

Августын 23-ай үдэр манай сэрэгүүдээр 14.000 гаран японско солдат ба офицернүүд плендэ абтаһан байгаа.

Капитулироваһан японско частьнууд ба соединенинүүдые тушаан абалга үргэлжэлһөөр.

СОВИНФОРМБЮРО

ТАСС-эй мэдээсэл

Грецидэ мэнэ һаяар национальна һунгуулинуудай болоходонь хянан шалгажа байхын тулада, өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые эльгээхэ тухай Америкын Холбоото Штадуудай, Великобританиин болон Франциин правительствонуудай шиидхэбэри гаргаһанай дашарамда, ТАСС болбол энэ асуудалда советскэ хүтэлбэрилхы тушаалтанай позици иимэ байна гэжэ мэдүүлхэ гэһэн найдалгатай байна.

Советскэ Правительство хадаа ямар нэгэн орондо национальна һунгуули болоходонь хариин гүрэнүүдэй хяналта хэхэ практикые буруушаана, юундэб гэхэдэ тиимэ практика хадаа тэрэ хяналта хэһэн гүрэндэ демократическа [illegible]муудые эбдэхэ ба бэеэ даанхай байдалыень дайраха болоно. Дээрэ хэлэгдэһэн ушарһаа, Советскэ Правительство болбол Грецидэ национальна һунгуули болоходонь хиналта хэхэдэ Советскэ Союзай хабаадалсаха тухай дурадхалһаа арсаба.

5-дахи японско армиие командалагша генерал-лейтенант Симидзу Норицуне гэгшын мэдүүлгэ

5-дахи японско армиие командалагша плендэ абтаһан генерал-лейтенант Симидзу Норицуне гэгшэ ингэжэ мэдүүлбэ:

«5-дахи арми болбол **Харбинда** орохо гол ябуулгын зүгые халхалжа байһан ба сэрэгэй ябуулганuудай эхилхэ дээрэ августын 8-да 65.000 хүнтэй байһан юм. Оро-дой арми хадаа ой тайгын бэрхэтэй хабшуу газараар гараха юм гэжэ бидэнэр һанаагүйбди. **Линькоу—Мулин** шугамай ба саашаа **Муданьцзян** дээрэхи хамгаалгын рубежүүдые байгуулжа армимнай дүүргээдүй байгаа һэн. Армиин гээлтэ 40.000 хүнһөө хэтэрһэн байна. **Муданьцзяниие** аршалха гээшэнь аргагүй байба. Саашадаа эсэргүүсэлтэ хэжэ армимнай шадаагүй».

Шуһата дайнда эсэс табигдаба

Маньчжуриие японско империалистнуудһаа баатар Улаан Армиингаа бүримүһэн сүлөөлһэниие мэдээсэһэн Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Генералиссимус нүхэр Сталинай түүхэтэ приказые республикын ажалшад угаа хүндэтэйгөөр угтабад.

Уржадэр, Улан-Удын ПВРЗ-гэй бүхы цехүүдээр, мүн депогой цехүүдтэ олон тооной ажалшадай хабаадалгатайгаар митинг болоко, энэ Приказтай танилсаһан байгаа.

—Алдарта Улаан Армиингаа хүн түрэлтэнэй түүхэдэ мартагдахагүй илалта туйлаһанай харюуда өөрынгөө Эхэ ороной сэрэгэй ба экономическа хүсэ шадалые улам саашань бүхэжүүлхэ тухай юугээшье хайрлахагүйб,—гэжэ паровоз хабсаралгын цехын комплексно бригадын бригадир, Ленинэй орденоор шагнагдаһан нүхэр Музыкин мэдүүлхэдэ, энэ мэдүүлгыень тэндэ хабаадалсагшад бүгэдөөрөө һайшаажа, шэнэ-шэнэ уялгануудые абаба. Мүнөө ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйладаг стахановецуудай тоо эндэ үдэр бүри олошоржо байна.

Н. ИВАНОВ.

БМАССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй Обкомдо

Республикын колхозуудта малай үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ ба тэрэниие үнгэргэхэ тухай

БМАССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюро болбол республикын колхозуудта малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл хангалтагүйгөөр ябажа байна гэжэ тэмдэглэнэ. Олонхи аймагуудта үбһэ тэжээл бэлдэхэ хүдэлмэриие унжагайруулжа байһан хадаа, үбһэ тэжээл суглуулха түсэбые гүйсэдхэхэ ябадалые аюулда оруулжа байна гээшэ. Илангаяа Яруунын, Курумканай, Баунтын, Хойто-Байгалай, Ахын, Баргажанай ба Кударын аймагуудай колхозууд үбһэ тэжээлые муугаар бэлдэжэ байна.

Олоншог аймагуудта үбэлэй бэлшээриин газарые таһалжа ба тэдэниие бригаданууд болон фермэнүүдтэ даалгажа дүүргээдүй, мүн үбэлэй сагта үхэр малаа адуулха газарта һарабша, хал түхеэрэхэ болон мүн тэрэшэлэн адуушан, пастүгууд ба хонишодой байха гэр байрануудые бариха ба һэльбэн заһаха хүдэлмэри дууһаадүй.

Үбэлдөө дулаан байрада байһан адуу малай байрануудые сэбэрлэхэ болон һэльбэн заһаха, мүн тэрэшэлэн фермэнүүд дээрэшье, баһа малаа адуулаха газарташье уһалуурние түхеэрэлгэ дан ааляар ябуулагдана.

Республикын колхозуудта үхэр малай үбэлжэлгэдэ саг болзор соонь бэлдэхэ ба тэрэниие амжалтатай һайнаар үнгэргэхын зорилгоор, БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет болон ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой **тогтоохонь хадаа:**

1. Бүдүүн тэжээл суглуулха түсэбөө колхоз бүхэнөөр сүм дүүргэхэ ябадалые хангаха шухала хэмжээнүүдые абахыень Республикын Наркомзем, аймисполкомууд, ВКП(б)-гэй айкомууд, АЗО-е даагшад ба колхозуудай түрүүлэгшэнэрые уялгалха, тиихын тулада:

а) үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ темпые һуладхахагүй, энэ хүдэлмэриие таряахуряалгатай болон хүдөө ажалай продуктнуудай бэлэдхэлтэй зүбөөр холбожо ябуулха, тиин ургаса хуряалгада юрэ хамаадахагүй түсхай звенонуудые бии болгожо, үбһэ тэжээл суглуулха гүрэнэй түсэбые заабол дүүргэхэ ябадалые хангаха;

б) комбайнууд болон молотилканууднаа гараһан бүхы соломо ба мэхиннүүдые нарин һайнаар суглуулжа сомохо, мүн тэрэшэлэн энэ үбһэ тэжээлые хэмжээжэ оршо болгон оруулха;

в) фермэнүүдэй дэргэдэхи участогуудай ургасые саг болзор соонь хуряажа абаха, фермын дэргэдэхи участогууд дээрэһээ суглуулагдаһан хартаабхын ба тэжээлэй культурануудай ургасанъ бүхыдөө тус фермынгээ үхэр малые тэжээхын тулада үгтэхэ ёһотой, тиихэдэ малажалай бригаданuудай хүдэлмэрилэгшэдэй хартаабха ба тэжээлэй культурануудые тарижа ургуулһанайнь түлөө тэдэндэ ажалта үдэрнүүдые бэшэхэһээ гадна, түсэбһөө галуур суглуулжа абаһан ургасын гурбанайнь нэгэ хубиие нэмэлтэ түлбэри болгон үгэхэ зэргэтэй;

г) үбэлэй хүйтэн шуурганда ба харгын муудаад байха үедэ хэрэгтэй болохо байһан хадань, бүхы бүдүүн тэжээлэй жэлэй запасай гурбанайнь нэгэ хубиһаа доошо бэшые малай үбэлжэхэ газарта энэ оной октябриин 15 болтор зөөжэ абаашаха, тиихэдээ эдэ тэжээлые намарһаа эхилжэ гаргашалхагүй;

д) байгша оной октябриин 10 хүртэр колхозуудай правленинүүд болбол бэлдэгдээд байһан бүхы үбһэ тэжээлээ үбэлдөө гээлтэ хорол-то болохогүйгөөр (үбһэ ба соломонь һайса сомоглоһон, хашаалагдаһан, корнеплод ба хартаабхань түсхай хранилище соо хэгдэхэ ба обоолог-доходо болоно) шэгнүүрээр гү, али хэмжүүрээр тушаажа абаад, тэрэниие фермын даагшадта болоо фуражирнуудта тушаажа үгэхэ, тиихэдээ тушаан абаһан ба үгэһэн тухай акт зохёохо болоод, бүхы үбһэ тэжээлые колхозой бухгалтеридэ оршо болгон оруулха байна;

е) адуу моридто хэрэгтэй болохо һайн шанартай бүдүүн тэжээлые таһалаад, мориной фермые даагшад болон полеводческо бригаданuудай бригадирнуудта актаар тушаажа үгөөд, амяарайнь хадагалха болоно; тэрэнһээ гадна, гүрэндэ уялгата ёһоор ороохо тушааха, МТС-эй хүдэлмэриин түлөө натутүлбэри оруулха болон үрһэнэй фонд байгуулха түсэбөө дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр шухала хэрэгтэй малай тэжээлэй ороохо таһалжа орхихо ушартай.

2. Үбһэ тэжээлые тон нарииаар арбилха ба парин һайнаар хэрэглэхын зорилгоор, республикын Наркомзем, аймисполком, ВКП(б)-гэй айком ба АЗО-нуудта ингэжэ дурадхаха гэбэл:

а) үбһэ тэжээлэй баланс болон тэжээл гаргашалха календарна түсэбүүдые энэ оной октябриин 15 хүртэр колхоз бүхэндэ зохёожо, тэрэн соогоо үбэлжэлгын түрүүшын үелэ үбһэ соломые этээн багаар гаргашалхаар хараалха байна;

б) фермэнүүд ба бригаданууд дээрэ үбһэ тэжээлые хэрзэргэ хадагалжа, календарна түсэбтэй зохилдуулан али тухай зүбөөр гаргашалжа байһыень саг үргэлжэ шалгажа байха; үбһэ тэжээлые гаргашалха гурим журамые эбдэһэн, мүн тэрэшэлэн үбһэ тэжээлые хэтэрхы ехээр гаргашалжа ба гамтээжэ байһан хүнүүдые тон хатуу хуулиин харюусалгада хабаадуулха;

в) үхэр малда үгэхэһөөн түрүүн үбһэ тэжээлые буйлуулжа бэлдэжэ эдюулхэ ябадалые үргэнөөр хэрэглэхэ. Тиихын тулада энэ оной октябриин 15 болтор малай фермэнүүд дээрэ тэжээл бэлдэхэ машинануудба түхеэрэлгэнүүдые бэлэдхэхэ, мүн тэрэшэлэн тэжээлые дэбтээхэ халаахын тулада хэрэгтэй болохо торхонууд ба хайрсагуудые түхеэрэхэ.

3. Малай үбэлжэхэ газарта уһалуурние бии болгохо тушаа шухала хэмжээ абажа, уһан тээшэ малай ошохо һубаса харгыень таатайгаар заһаха, худагуудые түхеэрэхэ, мал уһалха хобоонуудые бэлдэхэ ябадалые хангахыень республикын Наркомзем болон аймисполкомуудые уялгалха.

4. Үбэлэй сагта бэлшээридэ ябуулха малнуудые колхозуудай таһалжа гаргаха түсэбые баталха гэбэл: морид 26.500 толгой, эбэртэ томо мал 95.000 толгой, хони ямаад 318.000 толгой ба тэдэндэ 1.682.000 га бэлшээриин газар даалгажа үгэхэ, тиихэдээ тэрэниие аймагуудта иимээр хубааха гэбэл:

АЙМАГУУД	Морид	Эбэртэ томо мал	Хони ямаад	Бэлшээриин газар (га)
Баргажанай	800	4500	13100	67800
Байкало-Кударын	200	1740	2600	16560
Бичурын	1500	4200	18600	91800
Зэдын	1700	5000	30500	123500
Яруунын	2800	4970	21500	117350
Заиграйн	450	3730	18200	77750
Закаменай	4100	9400	14400	131200
Иволгын	200	2700	16500	65000
Хэжэнгын	2100	10000	30000	161000
Кабанскын	250	1170	2300	15250
Курумканай	1200	5700	19500	99000
Кударын	1300	4600	5900	58700
Кяхтын	500	1130	6700	30750
Мухаршэбэрэй	1800	6210	19000	106050
Сэлэнгын	2000	10000	38200	184600
Түнхэнэй	1300	6700	11400	80700
Хориин	1200	5040	23600	108000
Ахын	1100	3440	5600	45000
Ториин	1900	4770	20400	104050
Баунтын	100	—	—	1000

5. Үбэлэй сагта үхэр малаа адуулха ябадалда хаһа саг соонь түхеэрэхэ ба тэрэниие зүбөөр эмхидхэхын зорилгоор, республикын Наркомзем, аймисполкомууд ба ВКП(б)-гэй айкомуудые энэ оной октябриин 1 хүртэр доро дурсагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхыень уялгалха гэбэл:

а) үбэлдөө бэлшээхын тулада гурт, отара ба адуунай һүрэгүүдые хүсөөжэ бүридхэхэ, мүн тэрэшэлэн бэлшээриин участогуудые тэдэндэ даалгажа үгэхэ;

б) үбэлэй бэлшээриин газарта үхэр малда хэрэгтэй болохо бүдүүн тэжээл ба дэбисхэрые (хохир, муу шанартай соломо гэхэ мэтые) бэлдэжэ ба зөөжэ хангаха;

в) үбэлэй бэлшээриин газарта үхэр малдаа һарабша дал, мүн тэрэшэлэн малшадай байха гэр байрые бэлдэхэ ба түхеэрэхэ;

г) колхозуудта үбэлэй бэлшээриин газарые хэрэглэхэ календарна түсэбые зохёохо, мүн тэрэшэлэн адуушан, пастүгууд болон хонишодто ажалайнь гурим-журамые тогтоожо үгэхэ;

д) үбэлэй сагта мал адуулха дүйтэй шадамар колхознигуудые бригадир болгожо, үхэр малаа хараха саг үргэлжын бригадануудые бүридхэн байгуулха; мал харууһалха колхознигуудые дулаан хубсаһаар хангаха.

6. Үбэлэй сагта мал адуулха газарта эгээн шухала хэрэгтэй эд бараануудые абаашаха нүүдэл наймаа эмхидхэхыень БМАССР-эй Наркомторг (нүхэр Танхаев) ба Бурмонкоопсоюзые (нүхэр Доржин), баһа, үбэлэй бэлшээри дээрэ байһан колхознигуудта медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ ябадалые хангахыень БМАССР-эй Наркомздравые (нүхэр Абыков) уялгалха.

7. Колхозуудай правленинүүдтэ иимэ юумэ хэхыень һайшаан дурадхаха гэбэл:

а) үбэлэй сагта бэлшээхын тулада бүхы наһанай эмниг моридые, залуу наһанай ба эрэ үхэрнүүдые (хүдэлмэриин бэшэ) нэгэнһээ дээшэ наһанай сарнуудые һубай үнеэд, хони ямаад (хээлитэй ябаха сагайнгаа хоёрдохи хахадтань хүрөөд ябаһанһаа бэшээрынь), нэгэнһээ дээшэ наһатай хурьгад, бүхы эрьенүүдые таһалха. Үйшэн, хүгшэн ба тамир муутай малые, мүн тэрэшэлэн бэртэһэн малнуудые, дээдэ генерациин метисүүдые үбэлдөө бэлшэхэ һүрэгүүдтэ оруулхагүй;

б) үбэлэй сагта бэлшэхэ адуун һүрэгүүдые 50 толгойһоо дээшэ бэшээр, үхэр малай гуртнуудые 100—150-һаа ба хони ямаадай отарые 500—600 толгойһоо дээшэ бэшээр бүридхэхэ;

в) уһагүй газарай бэлшээриие хэрэглэхын зорилгоор саһанай байһан сагта тэндэ хонид ба эмниг адуу моридые адуулха.

г) «Бурят-Монгол АССР-эй хүдөө ажалые саашадань хүгжөөхэ тухай» СССР-эй СНК-гэй 1944 оной августын 7-ой тогтоолтой зохилдуулан, үбэлэй бэлшээри дээрэ адуу мал харууһалжа байһан колхознигуудта тогтоомол түлбэриһөөнь гадуур үшөө 50 процент ажалта үдэр нэмэжэ үгэхэ.

8. Үхэр малдаа шэнэ байрануудые бариха ба хуушыень заһаха хүдэлмэриие энэ оной октябриин 15 болтор хангаха, тиихын тулада, колхоз бүхэндэ түсхай барилгын бригаданuудые бии болгоод, тэдэниие бутаргаха ба эдэ бригаданuудай членүүдые онлоо хүдэлмэридэ табижа һаатуулхагүй гэжэ колхозуудай правленинүүдые хорихыень республикын Наркомзем, аймисполкомууд ба ВКП(б)-гэй айкомуудта дурадхаха.

9. Республикын Наркомземые ингэжэ уялгалха гэбэл:

а) үхэр малай халдабарита үбшэниие усадхаха тушаа эрид шанга хэмжээ абаха, тиихэдээ хамуутай тэмсэхэ намарай сагай хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ тухай тусгаар анхарал табиха:

б) бүхы адууһа малай зооветеринарна үзэлгые энэ оной октябриин 1 болтор хэжэ дүүргээд, саашалаа тэрэниие һара бүри хэжэ байха зуураа, элирүүлэгдэһэн олоһон дутуу дунда зүйлнүүдые зайлуулха тушаа шухала хэмжээ абажа байха;

в) үхэр малай үбдөөд байхадань түрүүшын туһаламжа үзүүлхын тулада малажалай бригада бүхэнэй дундаһаа нэжээд ветсанитарые һурган бэлдэхэ ба тэрэниие ветеринарна аптечкээр хангаха.

10. Гүүнүүдэй хээлитэй болоһыень шалган үзэлгые байгша оной ноябриин 1 болтор (һүргэтэ бэлшэжэ ябаһан гүүдһээ бэшээрынь) хэжэ дүүргээд, тэдэндэ һаһюулай гэршэлгэнүүдые үгэхыень республикын Наркомзем ба аймисполкомуудта дурадхаха.

11. Аймисполкомууд ба ВКП(б)-гэй айкомуудые уялгалха гэбэл:

а) малай үбэлжэлгэдэ колхозуудай бэлэдхэл түхеэрэлгэдэ тушааж абаха гүрэнэй комиссиие аймисполкомой гү, али ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой член (комиссиин түрүүлэгшэнь байха), колхозой түрүүлэгшэ, зоотехник болон ветеринарна хүдэлмэрилэгшын составтайгаар энэ оной сентябриин 15 болтор байгуулха.

б) колхозуудта үхэр малай үбэлжэлгэдэ хэрзэргэ бэлдэжэ байһыень, мүн тэрэшэлэн адуу малай зоотехническэ ба ветеринарна үзэлгые энэ оной октябриин 1 хүртэр шалгаха ба колхозуудай малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые октябриин 15 болтор тушаажа абаад, түсхай акт зохёохыень тус комиссинуудта даалгаха. Адуу малай үбэлжэлгэдэ колхозуудай бэлэдхэлые шалгаһан ба тушаан абаһан дүнгүүдые колхозуудай малай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан дээрэ ба правлениин заседанинууд дээрэ зүбшэн хэлсэхэ зэргэтэй.

12. Малай үбэлжэлгэдэ колхозуудай бэлэдхэл-түхеэрэлгые тушаан абаһан актнуудые байгша оной октябриин 25 болтор хаража үзөөд, малай үбэлжэлгэдэ колхозуудай хэрзэргэ бэлэдхэһэн тухай нийтэлһэн материалые тогтоогдомол формын ёһоор республикын Наркомземдэ ноябриин 1 болтор үгэжэ эльгээхыень аймисполкомуудые уялгалха.

13. Республикын Наркомзем, аймисполкомууд болон ВКП(б)-гэй айкомуудта ингэжэ дурадхаха гэбэл:

а) байгша оной октябриин 1 болтор малай фермэнүүдые дүйтэй шадамар кадрнуудаар бүридхэжэ хүсөөхэ;

б) малай үбэлжэлгые эмхидхэхэ ба зүбөөр үнгэргэхэ асуудал тушаа малажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ заабари үгэхэ;

в) адуу малаа һайнаар онд оруулха зорилгонууд тухай асуудалтайгаар байгша оной октябриин 25-һаа ноябриин 5 болтор колхозуудай түрүүлэгшэнэр, зооветспециалистнарай болон малажалай түрүүшүүлэй аймагай суглаануудые үнгэргэхэ.

Ажалай амжалтануудаар түүхэтэ приказда харюусана

Маньчжуриие манай геройческа Улаан Арми ба Уһан-Сэрэгэй Флодой сүлөөлһэн тухай гаргаһан нүхэр Сталинай приказые август ба сентябрь һарануудайнгаа үйлэдбэриин программые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн патриотическа уялгануудые абажа ПВРЗ-гэй, Шэлэй заводой болон нүхэр Прокопьев директортэй гүрэнэй заводой коллективэйхид угтаба.

Механическа шэлэй заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшад болбол нэгэдэхи хахад жэлэйнгээ үйлэдбэриин программые үлүүлэн дүүргэһэнэйнгээ түлөө Бухэсоюзна хоёрдохи шанда хүртэһэн байгаа. Мүнөө тус коллективэйхид нүхэр Сталинай түүхэтэ приказай харюуда шэнэ-шэнэ социалистическэ уялгануудые абабад.

ПВРЗ-гэй булад шудхадаг цехтэ олон тооной хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар митинг болоо. Тэрээн дээрэ нүхэр Сталинай приказые цехын начальник нүхэр Сеоев уншаба. Һүүлээрынь стахановец нүхэр Мясников үгэ хэлэжэ, үдэр бүриингөө нормые 200—250 процент дүүргэхэб гэжэ уялга абаба. Митингдэ хабаадалсагшад нүхэр Мясниковой дурадхалые бүгэдөөрөө һайшааха зуураа ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлаха зорилготойгоор социалистическэ шэнэ уялгануудые абаһан байна. Стахановецууд нүхэд Ситин, Глушков, Живолотов ба бусад иимэнүүд уялгануудые абабад.

Тэрэшэлэн митингдэ хабаадалсагшадай угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр кузнечнэ цехынхид шэнэ уялгануудые абаад, сталинска вахтда жагсабад. Эндэ хабаадалсагшад нүхэр Сталинай приказые бүхы дэлхэй дээрэ хэдэн жэлдэ үргэлжэлһэн шуһата дайн сэрэгтэ эсэс табиһан түүхэтэ документ гэжэ тоолоно. Тус заводой котельщигууд нүхэд Студенцева, Автошева, Лужанский, Слепков болон Буянтуев гэгшэд үдэрэйнгөө нормонуудые 260—320 процент хүртэр дүүргэхээр приказда харюусаба.

Республикын колхозуудай полинууд дээрэ тус приказай харюуда социалистическэ мүрысөөнэй долгин үргэдэнэ. Таряахуряалга, сохилго ба тушаалганууд үндэр темпэтэйгээр хэгдэжэ байна. Шэнэ-шэнэ уялгануудые абаад, тэрэнээ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэдэг стахановецуудай тоо һүүлэй үдэрнүүдтэ ниилээдгүй олошороо.

„УЛААН ОРОНГО" КОЛХОЗОЙ УЛААН АШААН. Энэ колхоз Алас Дурна зүгтэ Улаан Армиин туйлаһан түүхэтэ илалтада зорюулһан улаан ашаа эмхидхэжэ, 3815 пүүд шэнэ таряа бэлэдхэлэй пунктда тушааба.

А. Поповой фото.

Бичурын аймагай эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажалай специалистнарай абаһан УЯЛГАНУУД

Героическа Улаан Арми болбол фашистска Германиие даража, бүрин түгэс илалта туйлаба. Мүнөө советскэ правительствын сэсэмэргэн заабариие дүүргэлтэ болгожо, Агууехэ гени Сталинай хүтэлбэрээр Улаан Армимнай Алас Дурна зүгтэ дайн сэрэг дүүргэжэ, хоёрдохи бүхэдэлхэйн дайн сэрэгэй дүүрэхэ ябадалые дүтэлүүлжэ байна.

Улаан Армиингаа түүхэтэ илалтануудта харюу болгожо ба Мухаршэбэрэй аймагай «Красный Заган» гэжэ хүдөө ажалай артелиин колхознигуудай уряагаар бидэ, Бичурын аймагай эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд болон хүдөө ажалай специалистнар болбол Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ орожо, доро дурсагдаһан уялгануудые бэе дээрээ даажа абанабди гэбэл:

1. 40.000 гектар болохо бүхы хуряалгын талмай дээрэһээ орооһото культурые хадаха ябадалые хүдэлмэриин 20 үдэр соо үнгэргэхэ ба тэрээниие сентябриин 15-һаа хойно бэшэ дүүргэхэ. Машина ба гараар хадагдаһан бүхы таряагаа тэрэ дары боожо, бухал болгожо табиха ба сомохо, мүн саг болзор соонь сохиходоо энэ хүдэлмэринүүдтэ заһабар гаргахагүй. Комбайнаар хурягдаха түсэбые 160 процент дүүргэхэ, тиимэһээ комбайнова агрегадуудта хэрэгтэй тооной хүдэлмэриин хүсые болон транспортые таһалжа үгэхэ. Орооһо зааханшье гээхэгүйн тулада полинууд дээрэ үлэһэн колоснуудые һайнаар суглуулжа абаха.

2. Түсэбөөр хараалагдаһан 750 гектарай орондо 1.000 гектар намарай тарилга хэхэ. Тус тариягые хоёр дахин хахалагдаһан пар дээрэ, агротехническэ эрхим болзорто үнгэргэхэ ба энэ хүдэлмэриие сентябриин 1-һээ хожомдуулангүй дүүргэхэ. 11.000 гектар намарай пар хахалха түсэбые октябриин 1 хүртэр дүүргэхэ. Пар хахалха түсэбөө сентябриин 1 хүртэр заатагүй дүүргэжэ, 22.000 гектар хахалха.

3. Гүрэндэ тушаагдаха талха, овощь, хартаабха болон бусад хүдөө ажалай продуктнуудай түсэбые болзорһоонь урид гү, али ноябриин 1-дэ дүүргэхэ.

4. Үбһэ тэжээл суглуулха гү, али 24.000 гектар дээрэ үбһэ сабшаха түсэбые дүүргэхэ. Малажалай бүхы байрануудые октябриин 15-да үбэлдэ бүрин түгэс бэлэдхэхэ.

Бичурын аймагай хүдөө ажалай ажалшад болбол абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа гаргаха байха.

Манай Эхэ орондо ба шэн габьяата Улаан Армида хүдөө ажалай продуктнуудые элбэг дэлбэгээр үгэе!

Советскэ арадай илалтые эмхидхэгшэ ба зоригжуулагша манай түрэл Иосиф Виссарионович Сталин мандаха болтогой.

Бичурын аймагай бүхы колхозуудта ба МТС-үүдтэ зүбшэн хэлсэжэ баталан абаба.

Хориин аймагай эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажалай специалистнарай абаһан УЯЛГАНУУД

Мухаршэбэрэй аймагай «Красный Заган» артелиин членүүдэй уряалда харюусажа, бидэнэр Хориин аймагай эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажалай специалистнар хадаа ургаса хуряалгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэхэ болон хүдөө ажалай продуктнуудые гүрэндэ тушаалгые болзорһоонь түрүүн дүүргэхын түлөө Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, доро дурсагдаһан уялгануудые бэе дээрээ даажа абанабди гэбэл:

1. Орооһото культурануудай хуряалгые 18 хүдэлмэриин үдэр соо эмхитэйгээр ба гээлтэгүйгөөр үнгэргэхэ. Ажал хэжэ шадаха бүхы улад зониие ургаса хуряалгын хүдэлмэридэ гаргаха; эрэгтэй эмэгтэй колхозник бүхэн ажалайнгаа нормые дүүргэхэ болон үлүү гартар дүүргэхэ гэжэ оролдохо байна. Комбайнуудые һаадгүй һайнаар хүдэлгэхэ, жаткаар ба гараар хадаһан таряагаа боожо бухал болгон табиха ба сомохо болоно. Талхаа хадажа эхилһэнһээ хойшо табадахи үдэрһөөнь ороитонгүй сохилгодо орожо, тэрэниие октябриин 15 болтор дууһаха.

2. Талха болон мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь түрүүн—ноябриин 7 болтор хүсэд дүүргэхэ.

3. Үбһэ сабшаха түсэбөө сүм гүйсэдхэхэ, тиихэдэ 2000 гектар газарта хэнзэ ногооеынь сабшажа абаха. Малай байра байдалые октябриин 1 болтор хүсэд бэлэн болгохо ба үбэлэй сагта үхэр малаа бэлшээхэ ябадалда али бүхы түхеэрэлгэ хэхэ.

Эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажалай специалистнар! Социалистическэ мүрысөөндэ эрхимлэжэ гарахын түлөө эршэтэй шангаар хүдэлмэрилэгты.

Инаг һайхан Эхэ орон ба баатарлиг советскэ арад зон мандаха болтогой!

Арадуудай Агууехэ вождь, манай эсэгэ ба багша нүхэр Сталин мандаха болтогой!

Хориин аймагай бүхы колхозуудта ба МТС-үүдтэ зүбшэн хэлсэжэ, баталан абаба.

400 гектар эрхим шанартайгаар хуряахын түлөө

Таряахуряалгын хүдэлмэринүүдые түргэн ба эрхим шанартайгаар дүүргэхын түлөө эршэтэй шангаар дэлгэрһэн Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ Хэжэнгын машинно-тракторна станциин тракторист, комбайнер ба бүхы хүдэлмэрилэгшэд эдибхитэйгээр оролсонхой. Эдэнэр ургаса хуряалгые 20 үдэр соо, эрхим шанартайгаар дүүргэжэ, комбайн бүхэнөөр 200 гектарһаа бага бэшые хуряаха уялгануудые абаһан байха юм.

«Зургаанай Зам» колхоздо хүдэлмэрилдэг комбайнер Доржи Цыренжапов, Доодо-Худанай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг комбайнер Гомбо Цыбикжапов гэгшэд 400 гектар эрхим шанартайгаар хуряаха уялгануудые абаад, тэрэнээ заатагүй дүүргэхын түлөө али болохо хэмжээнүүдые абажа байна.

Тэрэшэлэн МТС-эй комбайнернууд Дугарма Рыгзенова, Борис Козлов гэгшэд тус тустаа 350 гектар эрхим шанартайгаар хуряаха уялга абажа, Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ оролсобо.

Хэжэнгын эдэ түрүү комбайнернууд хэлэһэй үгэдөө заатагүй хүрэжэ, абаһан уялгануудаа дүүргэхэбди гэжэ үнэн үгэеэ хэлэһэн байха юм.

З. ЛУБСАНОВА.

Иволгын МТС-эй коллектив Саянтынхидай уряалые хүндэтэйгөөр абаа

Манай МТС-эй уялганууд

Империалистическэ Японие эсэслэн үгы хэжэ ябаа баатар Улаан Армидаа элбэг ехэ эдеэ хоол үгэхын түлөө тылдэ байһан эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд ба МТС-үүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэд хамаг хүсэеэ элсүүлжэ байна. Эхэ орон болон Улаан Армияа талха таряагаар таһалдуулангүй хангаха ябадал, түбхын түрүүндэ МТС, колхозуудай урдахи эгээл шухала уялга болоно. Энэ зорилгые бэелүүлхын түлөө мүнөө үедэ бүхы орон дотор социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрбэ. Саратовска комбайнер, трактористнуудай уряалые дэмжэн, ургаса хуряалгые амжалтатайгаар үнгэргэхын ба МТС-эй хүдэлмэриин түлөө натуротүлбэреэр гүрэнтэйгөө болзорһоо урид тоосохын түлөө Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ оролсоёл гэжэ республикын бүхы МТС-үүдэй тракторист, комбайнер болон хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан Саянтын МТС-эй коллективэй хандалгые манай МТС-эй бригада, агрегат, тракторист, комбайнер бүхэн халуунаар угтажа абаба. Тиин, МТС-эй коллективэй бүхы членүүд энэ мүрысөөндэ эршэмтэйгээр оролсожо, доро дурсагдаһан социалистическэ уялгануудые абаба гэбэл:

1. Комбайнова хуряалгын түсэб болзорһоо урид, 150 процент эрхим шанартайгаар дүүргэхэ, «Коммунар» гэжэ комбайн бүхэнөөр 200 гектар хуряаха.

2. Таряа гээхэгүйн түлөө хамаг бүхы хэмжээнүүдые абаха. Таряанай тоо бүридхэл ба харууһалга һайнаар эмхидхэхэ.

3. Харьяатай колхоз бүхэнэйнгөө МТС-эй хүдэлмэриин түлөө натуротүлбэринүүдые саг соонь дүүргэхэ.

4. Парай хоёрдохи хахалалга сентябриин 15 хүртэр дүүргэхэ ба намарай пар хахалха, намарай тарилга хэхэ түсэбүүдые хаһа болзор соонь эрхим шанартайгаар дүүргэхэ гэхэ мэтэ.

Манай МТС-эй тракторист, комбайнер болон бүхы хүдэлмэрилэгшэд 1945 оной хүдөө ажалай жэлэй хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар шиидхэхын зорилгоор, бултадаа мүрысөөд хүдэлмэриин бараг жэшээ харуулжа байха юм. Тракторна хүдэлмэриин жэлэй түсэб 88 процент дүүргэгдээд байна. 15 хүсэтэй трактор бүхэнөөр зөөлэн хахалалгада оруулан 197 гектар элдүүрилэгдэһэн байха юм. Сентябриин 1 хүртэр тракторна хүдэлмэриин жэлэй түсэб 100 процент дүүргэгдэхэ байна.

Мүнөө үедэ таряахуряалга ба парай хоёрдохи хахалалга, намарай пар, намарай тарилга хэхэ эгээл шухала зорилго манай урда табигданхай. Энээниие саг болзор соонь, эрхим шанартайгаар дүүргэхын тулада тракторист, комбайнер ба МТС-эй бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй дунда жаяг заршам шангадхаха ябадал зайлашагүй болоно. Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо машинно-тракторна станцияараа абаһан энэ харюусалгата уялгануудаа дүүргэхын түлөө МТС-эй бүхы хүдэлмэрилэгшэд үнэн сэхээр тэмсэжэ, Эхэ оронойнгоо урдахи өөһэдынгөө уялгые хүндэтэйгөөр дүүргэхэ байһандань батаар найдагдана.

Таряахуряалгые богони болзор соо эрхим шанартайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ МТС-эй комбайнова агрегат бүхэн эртэнһээ хойшо оролдоһон байна. Машинно-тракторна станциин түрүүшүүл комбайн машинануудай заһабарилгые болзорһоо урид, эрхим шанартайгаар дүүргэжэ, гүрэнэй комиссида «һайн» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушаагаад поли дээрэ эмхитэйгээр гараһан байха юм. Тиин, бүхы агрегадууд ба комбайнернууд өөһэд хоорондоо мүрысэжэ, ургаса хуряалгые агротехническэ эгээл һайн болзорнуудта, эрхим шанартайгаар дүүргэхэ уялганuудые абаа. Мүнөө энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө түрүү агрегат ба комбайнернууд унаһан малгайгаа абаха забдагүйгөөр тэмсэнэд.

Комбайн машинануудые байлгангүйгөөр хүдэлмэрилүүлхын тулада агрегадууд али болохо хэмжээнүүдые абана. Мүн эбдэрһэн комбайнуудые үни удаан миил байлгахагүйн түлөө МТС-эй дэргэдэ дүрбэн нүүдэл мастерской эмхидхэгдэбэ. Энээнэй нэгэниинь—автомашинаар ба гурбан мори тэргээр зөөгдэхэ юм. Энэ мастерскойнуудые МТС-эй ахалагша механик В. Тупикин гэгшэ хүтэлбэрилхэ байна.

МТС-эй дирекци ба партиина организаци агрегат ба комбайнернуудай абаһан социалистическэ уялгануудые дүүргэхын түлөө онсо анхаралаа табижа, мүрысөөнэй ябасые саг үргэлжэ хүтэлбэрилхэ, тэрэнэй дүнгые гаргаха юм.

Ургаса хуряалгые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод байхадаа, манай МТС-эй коллектив хэлэһэн үгэдөө хүрэхын түлөө эрид шангаар тэмсэхэ зорилготой.

Н. КУРБАТОВ, МТС-эй директор.

Намарай хүдэлмэриин түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэхэбди

1945 оной хүдөө ажалай жэлэй хүдэлмэринүүдые болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргэхын зорилгоор, трактор машинануудаа таһалгаряагүйгөөр ябуулхаб гэжэ Эхэ оронойнгоо урда үнэн зүрхэнэй тангариг үгөө һэмди. Тэрээнһээ хойшо унаһан малгайгаа абаха забһаргүйгөөр хүдэлмэрилжэ, тракторнуудаа таһалгаряагүйгөөр ябуулжа байнабди.

Хабарай тарилгын, эртын пар хахалалга гэхэ мэтын шухала хүдэлмэринүүдэй үедэ трактор машинанууднай һаадгүйгөөр ябаа һэн. Манай бригада условно трактор бүхэнөөр 250 гектар элдүүрилжэ, тракторна хүдэлмэриин жэлэй түсэб 128 процент дүүргэһэн, 97 килограмм горючи арбилһан байха юм. Мүнөө парай хоёрдохи хахалалга хэжэ байнабди.

Бидэнэр Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ үргэн далайсатайгаар оролсоод, намарай пар хахалха, намарай тарилга хэхэ түсэбүүдээ болзорһоонь, урид эрхим шанартайгаар дүүргэхэ уялга абанабди.

Ф. ДИМИТРОВА, тракторна бригадын бригадир.

Агрегадаймнай членүүд бүгэдэ мүрысэнхэй

Илалтын ургасые богони болзор соо, эрхим шанартайгаар хуряажа, гүрэнтэйгөө саг соонь тоосохын түлөө Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөн эршэмтэйгээр дэлгэрбэ. Энэ мүрысөөндэ манай агрегадай членүүд барандаа оролсожо, бодото уялгануудые абаһан байна.

Манай агрегат 250 гектар эрхим шанартайгаар хуряаха, 15 процент горючи арбилха мэтын уялга абаа. Тиин, һайн шанартайгаар заһабарилһан комбайнаа «Коминтерн» колхозой поли дээрэ гаргажа, августын 18-да хуряалгаа оробобди. Агрегадай член бүхэн түрүүшын үдэрнүүдһээ хойшо ажалай үндэр бүтээсэ ба эрхим шанарай түлөө тэмсэнэ.

Комбайнын һаадгүйгөөр хүдэлмэрилхын тулада «Коминтерн» колхоз агрегадта хэрэгтэй хүдэлмэришэ хүсэ таһалжа үгэһэн байна.

Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ, ургаса хуряалгые хаһа болзор соонь эрхим шанартайгаар дүүргэхэ ябадал хангахын тулада бидэнэр комбайн болон тракторнуудай хойноһоо техническэ харууһа эрхимээр хэхэ, машинаяа эбдэхэгүйн түлөө али болохоор оролдохо уялгатайбди.

У. ДАШИНИМАЕВ, комбайнова агрегадай начальник.

Комбайнаа һаадгүйгөөр ябуулхабди

Саянтын МТС-эй коллектив Саратовска комбайнер ба трактористнуудай уряалые халуунаар дэмжэн, Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, республикын бүхы машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэрилэгшэдые тус мүрысөөндэ оролсоёл гэжэ уряалба. Тиин, бидэнэр, «Майн 1» колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилхэ комбайнова агрегадай членүүд саянтынхидай уряалые халуунаар угтажа абаад, таряахуряалгые эрхим шанартайгаар богони болзор соо дүүргэжэ гүрэнтэйгөө болзорһоо урид тоосохын түлөө энэ мүрысөөндэ эршэмтэйгээр оролсонхойбди.

Таряахуряалгын үедэ комбайнаа байлгангүй ябуулхын тулада бүхы хэмжээнүүдые абажа, сезон соо 250 гектар хуряаха ба 15 процент горючи арбилха уялга абаянхайб. Тэрэшэлэн мини комбайн шэрэхэ трактористнууд В. Загузин, А. Чернышова гэгшэд тракторнуудай таһалгаряагүйгөөр жолоодон, комбайнын һаадгүйгөөр ябаха арга олгохо байна.

А. КУЗНЕЦОВ, комбайнер.

Үдэртөө хадаад, һүниндөө сохихобди

Бидэнэр XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой таряахуряалгада ябажа байнабди. Түрүүшын үдэрнүүдтэ 30 гаран гектар таряаг түүбэрилэн хуряагдаа. Таряахуряалгые богони болзор соо, эрхим шанартайгаар дүүргэхын түлөө Саянтынхидай уряалаар социалистическэ мүрысөөндэ агрегаадаараа оролсоод, поли дээрэ гараһанһаа хойшо үдэрэйнгөө нормонуудые эрхим шанартайгаар үлүүлэн дүүргэхын ба горючи, түрхихэ тоһо арбилхын түлөө үдэр һүнигүй тэмсэжэ байнабди. Энэ мүрысөөндэ оролсоходоо 250 гектар эрхим шанартайгаар хуряаха, 15 процент горючи арбилха уялга абаад, Калининай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилжэ байгаа Ирина Сапунова гэгшын комбайнова агрегадые социалистическэ мүрысөөндэ уряа һэм.

И. МИХАЛЕВ, комбайнер.

Таряахуряалга дээрэ зүдхэхэ хүсые зүбөөр хэрэглэхэ

★

А. ВИНОГРАДОВ, БМАССР-эй Наркомземэй адуу моридые үсхэбэрилхэ Управлениин начальник.

★ ★

Республикын колхозууд шэнэ ургаса хуряалгада жэгдэрэн оробо. Түрүү колхозууд хэдэн олон гектар хадажа түрүүшын таряа гүрэндэ тушаажа эхилһээр үнинэй. Энэ гүрэнэй шухала удхашанаргай хүдэлмэриие гол түлэб мори унаа шиидхэжэ гараха байна.

Зүдхэхэ хүсые таряахуряалгада эртэнһээ хойшо бэлэдхэһэн колхозууд амаг бүхэндэ бии Кайкало-Кударын аймагай Красноярска сельсоведэй «Майн 1» колхоз мори унаагаа таряахуряалгада һайнаар бэлэдхэһэн байна. Энэ колхозой хүдэлмэришэ морид ба зэр зэмсэг колхознигуудай харюусалгада бүгэдэ тушаагданхай.

Зүгөөр, мори унаа тухай, онсо анхаралаа табидаг колхозууд республика соо үсөөн байха юм. Кударын, Кяхтын, Бичурын ба бусад аймагуудай зарим колхозуудаар адуу моринй шадал хүдэлмэриин хүсэ абажа бирахагүй шахуу болошонхой. Мори унаагай хойноһоо һайнаар харууһалжа, тэдэниие саг соонь үһалха эдеэлүүлхэ ябадал хүсэд хэрэгсээгдэнэгүй. Мүн дээрэхи аймагуудай зарим колхозууд зэр зэмсэгүүдые мори унаада тааруулан заһабарилаагүй байһаар.

Мори унаае зүбөөр хэрэглэхэ ба тэдэнэй байдал харууһые һайжаруулха талаар шухала хэмжээнүүдэй абтадаггүй дээрэһээ таряахуряалгын эхилһэнһээ хойшо зарим колхозуудаар үйлэдбэриин бүтээсэ өөдөө гаранагүй.

Таряахуряалгын хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэжэ, хүдөө ажалай продуктнуудые тушааха талаар гүрэнтэйгөө саг соонь тоосохын тулада мори унаада эзэн бусаар хандаха ябадал хаа-хаанагүй усадхаха шухала. Колхоз бүхэнэй мори унаае бригада ба колхознигуудай харюусалга доро тушаажа үгэхэ ябадал зайлашагүй байна. Моридые зүбөөр хэрэглэхэ ба бүрин бүтэн байлгаха ябадал колхозой правлени ба морин бүхэниие даажа абаһан колхозник харюусаха ёһотой.

«Колхозууд ба совхозуудта адуу моридой тоо толгойе олошоруулха ба тэдэнэй байдал харууһалгые һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет болон ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1943 оной майн 12-ой тогтоол соо моридой хүдэлмэридэ гарахынь урда тээ тэрээгээр хүдэлмэрилхэ хүнүүдтэ тушаажа, үгэхэ ба хүдэлмэриһөө һүүлээр тушаажа абаха гүрим моришодой харюусалгада оруулха заабаринууд үгтэһэн байха юм. Тиин, моришон болбол хүдэлмэришэ моридой үүрэһэн гү, али бусад гэмдэ дайрагдаһан байбал тэрэ дары колхозой түрүүлэгшэдэ дуулгаха уялгатай. Тиихэдэнь колхозой түрүүлэгшэ бүхэн гэмтэ нюурнуудта харюусуулха болоно. Колхозой түрүүлэгшэ хадаа адуу моридо хайша хэрэгээр хандажа, тэрэниие үхүүлхэ гү, али хүдэлмэриин хүсэ абажа шадахагүй болгоһон хүнүүдые тэрэ гэһээр сүүдтэ үгэхэ зэргэтэй. Хэрбээ иимэ ябадалые далдалан гэмтэ нюурнуудые сүүдтэ үгөөгүй байһан колхозой түрүүлэгшэ гү, али бригадир байбал өөһэдөө хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаха байна.

Сар ба һүбай үнеэд хүдөө ажалай ямаршье хүдэлмэринүүдтэ хабаадажа үндэр бүтээсэ туйлаха байһаниинь колхозуудай дүршэл дээрэһээ элеэр харагдаба. Эбэртэ бодо малые хүллэжэ хүдэлмэри хэхэдэ моридһоо бишнихашье дутадаггүй. Тиимэдэ ургаса хуряалга болон гүрэндэ таряа тушаалгые түргэдхэхын тулада колхоз бүхэн сар ба һүбай үнеэдые олоор һургажа, полевой хүдэлмэринүүдтэ хэрэглэхэ уялгатай.

Моридой хэхэ хүдэлмэри хубаарилхадаа, тэдэнэрэй шадалые харалсаха ябадал зайлашагүй. Морид гурбан бүлэг боложо хубаагдадаг юм. Нэгэдэхи бүлэгтэ хүдэлмэри хэжэ дадаһан хүсэ ехэтэй морид, хоёрдохидо—дунда зэргын шадалтай ба доторой ашаа зөөхэ, гурбадахида—шадалаар бага хүнгэн хүдэлмэри хэхэ морин оролсохо байна. Ургаса хуряалга ба гүрэндэ тушааха хүдөө ажалай продуктнуудые шэрэхэ морид дундаһаа доошо бэшэ шадалтай байха зэргэтэй.

Мори унаае зүбөөр хэрэглэхын тулада таряанажалай бригада бүхэн үдэрэй гүрим зохёожо, колхозой правленидэ баталуулха ёһотой. Иимэ гүримтэй байхадаа моридые эдеэлүүлхэ ба харууһалхадаа колхознигууд үлэмжэ ехэ харюусалгатайгаар хандаха байна.

Таряахуряалгын үедэ моридые халан һэлгэхэ ябадал машинаар бүтээдэг хүдэлмэриие хоёр дахин дээшэлүүлдэг юм. Халаанай моридые һэлгэхэдээ хахад үдэр болтор нэгэ паар, хахад үдэрһөө хойшо нүгөө паарые хүдэлмэрилүүлхэ ёһотой. Паар морин бүхэн 6 час соо хүдэлмэрилхэ байна. Үдэр соо моридые дан оло дахин һэлгэжэ болохогүй. Юуб гэхэдэ, мори мулталха ба хүллэхэдэ ехэ саг барагдаха байна.

Мори унаае хүдэлмэридэ хүллэхэдөө тэдэнэрэй бэеын элүүр энхые һайса шалгаха ябадал зайлашагүй. Түрүүшын ээлжээндэ морид ба һүбай гүүдые хүллэхэ ба имагтал шухала хүдэлмэридэ, тиихэдээ бүүсэ шадар түрэхэ гүүдые хүллэжэ болохо юм. Азарга, туранхай болон үбэшэн моридые хүдэлмэридэ хэрэглэжэ болохогүй.

Хүдөө ажалай продуктнуудые гүрэндэ тушаахын зорилгоор эмхидхэгдэһэн транспортна бригаданuудта таһалагдаһан мори, сар ба үнеэдые саг соонь эдеэлүүлхэ, амаруулхын тулада бэлэдхэлэй пунктнуудай дэргэдэ, мүн харгы зам дээгүүр тусхай түхеэрэлгэнүүд бэлэдхэгдэхэ зэргэтэй. Хүдөө ажалай продуктнуудые гүрэндэ шэрэхэ бүхы үе соо тусгаар ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд таһалагдажа, мори унаагай хойноһоо шухала харууһа хэжэ байха уялгатай.

Таряахуряалгын бүхы хүдэлмэринүүдые түргэн саг соо эрхим шанартайгаар дүүргэхын тулада колхоз бүхэн мори унаагаа шухала анхаралаар хүреэлхэ болоно. Аймагуудтахи газар таряалангай органууд ба ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд болбол колхоз, бригада, звенонуудай мори унаае таряахуряалга ба гүрэндэ тушаалгын үедэ хэрзэргэ зүбөөр хэрэглэжэ байһыень шалгаха ба тэдэнэртэ бодото туһаламжа хүргэхэ зорилготой.

Харюусалгата редактор Ц. Г. ГАЛСАНОВ.

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС Улан-Удэ. Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1.80, зам. ответ. редактора—7.89. ответ. секретаря—3.23. отделов: партийной жизни и промышленности—7.89. сельского хозяйства—6.03 писем и переводов—6.03 (2 зв); объявлений—2.64 (2 зв.).

Н—00428. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5.500.